

смрти њихових аутора" [18, стр. 69]. У складу са традиционалном хронологијом [64], сва се класична древна литература појавила тек у Ренесанси или непосредно пре те епохе. Како анализа показује, нејасноћа порекла многих рукописа и одсуство документованих података о њиховој судбини у претходним, такозваним "тамним вековима" приморавају да се посумња у исправност датирања како самих текстова, тако и догађаја који се у њима описују [15]. При томе су понекад хуманистима и њиховим претходницима била позната имена аутора који се данас сматрају древним, али су референције на њих често бесадржајне и откривају непознавање оригинала рукописа, који су се у видокругу науке појавили тек у време Ренесансе. Данас практично нема информација на основу чега су догађаји описани у класичним текстовима били смештени у далеку прошлост.

Например, као и сви антички аутори, Цицерон је истраживачима постао познат тек у Ренесанси [20], [21], [82]. Данас се најстаријим преписима такозваног непотпуног извода Цицеронових текстова сматрају преписи из IX-X века, док је изворник непотпуног извода "одавно страдао" [20]. У XIV-XV веку интерес за Цицерона расте, "тако да је око 1420. године милански професор Гаспарино Барцица... предузео ризикантни покушај: решио је да попуни белине 'непотпуног извода' сопственим допунама ради повезаности (! - А.Ф.). Међутим, није стигао да заврши свој рад, кад се десило чудо: у забаченом италијанском градићу Лоди нађен је заборављени рукопис са пуним текстом свих Цицеронових реторских дела. Барцица и његови ученици се устремљују на нови налаз, дешифрују с муком његов старински стил (вероватно из XIII века) и припремају најзад читљиву копију. Од ове копије се праве преписи, и у целини они чине 'потпуни извод'... У међувремену се дешава непоправљиво: оригинал тог извода, Лодијски рукопис, бива забачен, нико не жели да се замара његовим тешким текстом, шаљу га назад у Лоди и тамо он нестаје без трага: почев од 1428. године о његовој судбини ништа није познато. Европски филолози до данашњег дана оплакују овај губитак" [20, стр. 387-388].

Светонијева књига "Живот дванаест цезара" такође постоји само у виду касних преписа. Сви они "потичу од јединственог античког рукописа" [22] који је наводно био на располагању дворске академије Карла Великог и са којим се "упознавао Ајнхард" (око 818. год.) када је писао свој "Живот Карла", педантно понављајући "Светонијеве биографске шеме", како се данас сматра [22, стр. 281]. Овај "рукопис из Фулде" и "први његови преписи до нас нису дошли" [22, стр. 281]. Најстаријим преписом Светонијеве књиге сматра се текст из IX века, али се он појавио тек у XVI веку. Остали преписи се датирају не пре XI века [22, стр. 281].

Фрагменти "О знаменитим људима" Светонија такође су се појавили веома касно: најстарији фрагмент је датиран у IX век. "Овај рукопис је открио у Немачкој Пођо Брачолини године 1425... Херсфелдски рукопис није сачуван (остало је само неколико листова из Тацитовог дела), али остало је око двадесет његових преписа, урађених у Италији у XV веку" [22, стр. 337-338]. Датирање античких рукописа и догађаја описаних у њима било је извршено углавном у XIV-XVI веку, на основу закључивања која до нас нису дошла. Тек је